

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยปัจจุบันบทบาทของสตรีเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เพราะสังคมเปิดโอกาสให้สตรีได้แสดงความสามารถได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการประกอบอาชีพหรือการศึกษาหาความรู้ นอกจากนั้นสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้บีบบังคับให้สตรีต้องออกทำงานนอกบ้านประกอบอาชีพต่างๆ เพื่อช่วยเจือจุนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปรากฏว่าในปัจจุบันมีสตรีทำงานในวงการต่างๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และบริการจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น สวัสดิภาพในการทำงาน ค่าจ้างแรงงาน ตลอดจนปัญหาการเปลี่ยนแปลงบทบาทในครอบครัวของสตรีเหล่านั้น ดังที่ ดร.ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2524 : 4-5) ได้กล่าวถึงปัญหาของสตรีในเขตเมืองว่าวิถีชีวิตของสตรีจำต้องหมุนเวียนไปตามสภาพความผันแปรของสังคมเมือง สตรีในเขตเมืองจึงมักประสบปัญหา คือ

1. ขาดความเป็นธรรม เรื่องอัตราค่าจ้างแรงงาน
2. ต้องทำงานหนักเกินสภาพของร่างกาย หรือทำงานไม่เหมาะสมกับสภาพของร่างกาย
3. ความสัมพันธ์ในครอบครัวคลอนแคลน ไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอน หรือพักผ่อนอยู่ใกล้ชิดบุตร และสมาชิกในครอบครัว
4. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสตรีในเขตเมืองเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีผลกระทบต่องิตใจ แนวความคิด ค่านิยม และทัศนคติของสตรี ตลอดถึงสังคมส่วนรวม

เจริญ คิริพันธ์ (2519: 7-12) และชิตจันทร์ หังสสุต (2519: 37-42) มีความเห็นพ้องกันว่า จารีต ประเพณี มีอิทธิพลกำหนดความเชื่อในสังคมโดยทั่วไปว่าสตรีมีความรู้ความสามารถน้อยกว่าชาย ดังนั้นการที่สตรีประสบปัญหาความไม่เสมอภาคในการประกอบอาชีพ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และระดับรายได้นั้น ส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากความเชื่อที่ว่าสตรีขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและมีการศึกษาน้อย

ปัจจัยทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โอกาสของสตรีไทยในการประกอบอาชีพ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง หน้าที่การงาน และระดับรายได้ต่ำกว่าชาย วัฒนธรรม ชนบ ธรรมนิยม และประเพณีดั้งเดิมของไทย เน้นคุณค่าของการเป็นกุลสตรีมาตลอด กล่าวคือ สตรี เป็นคนอ่อนน้อมในหลายกรณี เช่น อ่อนน้อม อ่อนโยน อ่อนไหว และอ่อนข้อ นอกจากนั้น การอบรม สตรีไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยศรีอยุธยา เรื่อยมาจนถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์ก่อนรัชกาลที่ 5 ก็ยัง เน้นว่า หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของสตรีไทยคือปฏิบัติงานบ้านงานครัว ดูแลบิดามารดา ปรนนิบัติ สามี อบรมเลี้ยงดูบุตรธิดา ส่วนการทำงานนอกบ้านประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัวเป็น หน้าที่รอง ซึ่งสตรีอาจทำหรือไม่ทำก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ 2521: 186)

วัฒนธรรม ชนบธรรมนิยมและประเพณีดั้งเดิม การอบรมสตรีในลักษณะดังกล่าวทำให้ สตรีและคนส่วนใหญ่มีทัศนคติและยอมรับค่านิยม เกี่ยวกับบทบาทของสตรีในการประกอบอาชีพ คง จะเห็นได้จากวรรณกรรมและคำพังเพยต่างๆ ที่กล่าวถึงสตรีในลักษณะที่เป็นข้างเท้าหลัง สตรีคว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน สตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ บอบบางและสวยงาม เปรียบคั่งดอกไม้ ยิ่งกว่านั้น บางคนยังมองว่าสตรีจิตใจอ่อนไหวง่าย ไม่กล้าตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็น ดังนั้นการศึกษา และการประกอบอาชีพบางอย่างจึงไม่เหมาะสมกับสตรี (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และปราณีพร ครอบงม 2524 : 5)

ดังที่ทราบแล้วว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับสตรี สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางจารีต ประเพณี ซึ่งกำหนดว่าสตรีมีความสามารถต่ำกว่าชาย ยิ่งไป กว่านั้นปัจจัยทางวัฒนธรรมยังกำหนดสถานภาพของสตรีให้อยู่คู่กับงานบ้านงานเรือน มากกว่าที่จะ ยอมรับความสามารถของสตรีในการทำงานนอกบ้าน แนวคิดความเชื่อดังกล่าวนี้ ชัดแย้งกับ แนวคิดสมัยใหม่เกี่ยวกับบทบาทสตรีที่แพร่กระจายทางสื่อมวลชน แม้ว่าปัจจุบันสังคมจะเปิดโอกาส ใ้สตรีมากขึ้น แต่ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นก็ยังมีอิทธิพลในการกำหนดบทบาทและลดทอนโอกาสที่ สตรีจะก้าวขึ้นมาทัดเทียมบุรุษอยู่

ในอันที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางในการลดความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นและส่งเสริมให้ สตรีได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังที่แผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ได้ระบุให้สตรีเป็นกลุ่มเป้าหมายสำ คัญที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนา ทั้งนี้เพราะเล็งเห็นถึงศักยภาพของประชากรสตรีว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาสตรีระยะยาว (2525-2544) จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนา

สตรีไว้เป็น 3 ทิศทาง คือ คุณลักษณะส่วนตัว ชีวิตและครอบครัว การมีส่วนร่วมในสังคม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว 2524: 3-4)

1. คุณลักษณะส่วนตัว

1.1 มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ ระวังกระวังดูแลป้องกันและรักษาสุขภาพของตน ทั้งทางร่างกายและทางใจ โดยเฉพาะในระหว่างตั้งครรภ์ คลอดลูก ระยะเวลาเลี้ยงดูลูกก่อน และในช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1.2 มีความรู้อย่างน้อยจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีพื้นฐานทางด้านสติปัญญา คุณธรรม และทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองและมียานพาหนะที่เหมาะสม เป็นประโยชน์

1.3 มีความกระตือรือร้นที่จะใช้สิทธิ และโอกาสแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เต็มที่ และเพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาความเป็นอยู่ และค่านิยมของครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน

1.4 มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม มีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพื่อแผ่ความเมตตาธรรม ความรักออกไปสู่มวลมนุษยชาติ

2. ชีวิตและครอบครัว

2.1 มีเสถียรภาพในด้านความรักและการเลือกคู่ครอง โดยพิจารณาถึงความพร้อม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ และถือว่า "คุณธรรมทางเพศ" เป็นสิ่งสำคัญเสมอสำหรับชายและหญิง

2.2 มีสิทธิตัดสินใจในการคุมกำเนิดหรือทำแท้งได้ เมื่อมีเหตุจำเป็นภายในขอบเขตของกฎหมาย และชายควรรับผิดชอบในการคุมกำเนิดมากขึ้น

2.3 ทั้งชายและหญิงมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการอบรมเลี้ยงดูบุตร และงานบ้าน การแบ่งภาระหน้าที่ระหว่างกันควรเป็นไปตามความเหมาะสม โดยความยินยอมพร้อมใจของทั้งสองฝ่าย

2.4 ทั้งชายและหญิงมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการสร้างครอบครัวที่มีความอบอุ่น และกลมเกลียว โดยมีความรักความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างพื้นฐานชีวิตที่มีความสุข และมีคุณธรรมให้แก่สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และเปิดกว้างไปถึงคนชาติ และ

ชุมชนคว้ย

3. การมีส่วนร่วมในสังคม

3.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยมและบทบาท โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสตรีเอง ทั้งระดับครอบครัวและชุมชน

3.2 มีส่วนร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในปัญหาและกิจกรรมของชุมชนเคียงบ่าเคียงไหล่กับชาย

3.3 มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ตามหลักความสามารถทั้งการได้รับคัดเลือกเข้าทำงาน การรับค่าตอบแทน และโอกาสก้าวหน้าเช่นเดียวกับชาย

3.4 มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การเมืองและการปกครองทุกระดับมากขึ้น รวมทั้งกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และล้นทุนการในทุกรูปแบบตามความสามารถที่เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยการเร่งรัดพัฒนาสตรีให้เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศนี้ สอดคล้องกับหลักการพัฒนาประเทศของนักวิชาการที่ยอมรับกันว่าการพัฒนาคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ (บุญเลิศ สุกคิลก 2520 : 15) การเปลี่ยนแปลงในสังคมใดก็ตามจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนในสังคมนั้นๆ เปลี่ยนแปลงตัวเอง

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าแผนพัฒนาสตรีระยะยาวดังกล่าว ครอบคลุมปัญหาหลายด้านทั้งยังมีลักษณะเป็นแนวนโยบาย เป็นนามธรรมไม่ชัดเจน ซึ่งยากต่อการศึกษานในระยะเวลายันจำกัด จึงได้กำหนดแนวคิดใหม่ที่เป็นรูปธรรม สามารถวัดผลและศึกษาได้ในระยะเวลายันสั้น โดยยังคงยึดหลักการศึกษาค้นคว้าของสตรีใน 3 มิติดังนี้ คือ

1. คุณลักษณะส่วนตัว จะเน้นศึกษาถึงการพึ่งตนเองของสตรี ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพ และบทบาทต่อการต่อสู้เรียกร้องสิทธิสตรี

2. ชีวิตและครอบครัว จะศึกษาถึงเสถียรภาพในการเลือกคู่ครอง สิทธิในการคุมกำเนิดหรือทำแท้ง ภายใต้งบเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์ที่จำเป็น และความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว

3. การมีส่วนร่วมในสังคม จะศึกษาถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางสังคม การเมือง การปกครองของสตรี ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ (ดูรายละเอียดในแบบสอบถาม ภาคผนวก)

สื่อมวลชนกับการพัฒนาสตรี

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 5 ได้วางมาตรการพัฒนาทางด้านการศึกษาไว้หลายประการ ที่สำคัญคือ ข้อ 2 ได้กล่าวไว้ว่า "ให้สตรีมีความรู้ทั่วไปสำหรับชีวิตประจำวัน โดยทางสื่อมวลชน การรวมกลุ่มและการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529: 311)

แสดงให้เห็นว่า รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับสตรีเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและทบพาทของสตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึง "สื่อมวลชน" ไว้ในแผนการปฏิบัติงานพัฒนาสตรี ดังรายละเอียด คือ

1. สื่อมวลชนจะต้องถือว่าเป็นความรับผิดชอบของคน ในการที่จะเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และสร้างสวาทศน์คติและค่านิยมที่ดีงามในสังคม โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสตรี
2. สื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อในการกลั่นกรอง ไม่เสนอข่าวที่เป็นพิษเป็นภัย ไม่ลงภาพ หรือใช้ภาษาที่ยั่วแระและโน้มน้าวอารมณ์ของผู้อ่านไปในทางเลื่อมหรือไว้ประโยชน์
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและทบพาทของสตรี
4. สมาคมสื่อมวลชนต่างๆ จะต้องมีส่วนร่วมโดยตรงในการควบคุมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนอย่างจริงจัง
5. ขอให้รัฐบาลใช้มาตรการที่เด็ดขาดกับสื่อมวลชนที่เป็นพิษเป็นภัย
6. ส่งเสริมให้นำสื่อมวลชนมาใช้ในการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยจัดรายการเพื่อการศึกษาให้เป็นที่น่าสนใจและเกิดประโยชน์แก่ประชาชน
7. ให้มีผู้แทนจากคณะกรรมการสตรีแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สภาสตรีแห่งชาติ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย รวมทั้งสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ เข้าร่วมในคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์และทีวีก่อนที่จะนำออกเผยแพร่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนปฏิบัติงานพัฒนาสตรี 2524 : 1/15-1/16) โดยเหตุที่สื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทต่อผู้รับสารดังกล่าว ฉะนั้น การศึกษาถึงค่านิยมและทัศนคติของสตรีสื่อมวลชนน่าจะเป็นสื่อกลางโดยอาจมีผลทางตรงหรือผลทางอ้อมต่อวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติของสตรี ดังนั้นงานวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการสื่อสารกับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่

จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของสตรี (อายุ การศึกษา อาชีพ) การเปิดรับสื่อมวลชน และลักษณะเนื้อหาของสื่อมวลชนที่เปิดรับจะมีบทบาทต่อค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ของสตรีมากน้อยเพียงใด

แนวคิดสมัยใหม่เกี่ยวกับบทบาทสตรี ที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือทฤษฎีเกี่ยวกับความทันสมัยระดับบุคคล (Individual Modernity) (Smith Inkeles, 1966)

เนื่องจากความทันสมัย คือลักษณะนิสัยอันซับซ้อนของบุคคล ดังนั้นปัจจัยที่มีส่วนทำให้คนทันสมัยจึงมีหลายปัจจัยประกอบกัน ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ปัจจัยสำคัญซึ่งทำให้คนทันสมัยมีดังนี้

1. การศึกษา
2. สิ่งแวดล้อมในเมือง
3. การติดตามสื่อมวลชน
4. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
5. การติดต่อกับสังคมและวัฒนธรรมอื่นที่มีการพัฒนาดีกว่า

ในบรรดาปัจจัยทั้งหลายที่กล่าวมานี้ Inkeles (1969) เน้นว่า "การศึกษา" เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ทำให้ทันสมัย เช่นเดียวกันในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยึดถือตัวแปรทั้ง 5 ตัวนี้เป็นหลัก และศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้ว่า มีความสัมพันธ์กับค่านิยมและทัศนคติสมัยใหม่ในรูปแบบใด ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ

1. การศึกษา
2. สิ่งแวดล้อมในเมือง หรือความเป็นเมืองของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
3. การติดตามสื่อมวลชน ได้แก่ ปัจจัยการสื่อสาร
4. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง อาชีพหรือรายได้ของสตรีกลุ่ม

ตัวอย่าง

5. การติดต่อกับสังคมและวัฒนธรรมอื่นที่มีการพัฒนาดีกว่า

ส่วนตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ เชื่อว่ายังไม่มีความจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ด้วย ผู้วิจัยจึงมิได้นำมาร่วมศึกษาด้วย

สภาพทั่วไปของเขตวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเขตเทศบาลนครแห่งแรกในประเทศไทย ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2497 ปัจจุบันเขตเทศบาลนคร

เชียงใหม่ ตั้งอยู่ตำบลช้างม่อยได้ขยายอาณาเขตครอบคลุม เขตอำเภอเมืองทั้งหมด มีประชากร 104,357 เป็นชาย 51,935 คน หญิง 52,422 คน เป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ คือเฉลี่ย 5,896 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับสำมะโนประชากรและเคหะจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ.2523 พบว่าอาชีพที่มีความสำคัญสูงสุดของประชากรในเขตเทศบาลคืออาชีพผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า ซึ่งมีถึงร้อยละ 29.93 รองลงไปคืออาชีพช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต อาชีพเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ และอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ

รายได้ของประชากร ร้อยละ 29 ของรายได้ประชากรในเขตเทศบาล ได้จากสินค้าที่ผลิตเองในครอบครัว คือสินค้าประเภทงานฝีมือและอุตสาหกรรม ได้แก่ การแกะสลักไม้ การทำเครื่องเงิน และสินค้าพื้นเมืองอื่น ๆ

ลักษณะสังคมและชนบววมเนียบปะเพณีของชาวเชียงใหม่ ซึ่งมีความสุภาพ อ่อนโยน โอบอ้อมอารี มีภาษาพูดที่อ่อนหวานเป็นกันเอง เป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากเมืองอื่นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นเชียงใหม่จึงเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่มาเยือน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่มีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางไปท่องเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก

การคมนาคม สามารถเดินทางมาได้ทั้ง โดยทางบกและทางอากาศ ทางบกนั้นมีทางรถยนต์ รถโดยสาร และรถไฟ ส่วนทางอากาศเชียงใหม่มีท่าอากาศยานแห่งชาติ

การสื่อสารมวลชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่มีสถานวิทยุกระจายเสียง 9 แห่งดังนี้

1. สถานวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ (ปชส.)
- กรมประชาสัมพันธ์
2. สถานวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศเชียงใหม่ (ทอ.) กองบิน 41.
 3. สถานวิทยุกระจายเสียง วปส.2 จังหวัดทหารบกเชียงใหม่
 4. สถานวิทยุกระจายเสียงแม่ใจ (มก.) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่ใจ
 5. สถานวิทยุกระจายเสียงบ่อน้ำฝาง กรมพลังงานทหาร
 6. สถานวิทยุกระจายเสียงรักษาคินแดน (วค.) กรมรักษาคินแดน
 7. สถานวิทยุกระจายเสียงพิทักษ์สันติราษฎร์ (สวพ.4) กรมตำรวจ
 8. สถานวิทยุกระจายเสียงล้อมวลชน (คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

9. สถาบันวิทยุกระจายเสียงองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.)
ปัจจุบันเชียงใหม่มีสถานีเครือข่ายของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องตั้งประจำอยู่ในจังหวัดครบ

ทุกสถานีแล้วคือ

1. สถานีโทรทัศน์ลิข่อง 3 บริษัทบางกอกเอเทอร์เทนเมนท์ จำกัด
2. สถานีโทรทัศน์ลิข่อง 5 กองทัพบก
3. สถานีโทรทัศน์ลิข่อง 7 บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ
4. สถานีโทรทัศน์ลิข่อง 9 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.)
5. สถานีโทรทัศน์ลิข่อง 8 ลำปาง ซึ่งรับสัญญาณส่งจากสถานีโทรทัศน์ลิข่อง 11 กรม

ประชาสัมพันธ์

หนังสือพิมพ์และนิตยสาร เชียงใหม่มีทั้งหนังสือพิมพ์และนิตยสารจากทั้งส่วนกลางและ

ประจำท้องถิ่น

หนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งในจังหวัดเชียงใหม่คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เคลินิวส์ เคลิมิเวอร์ บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่นนิวส์ ซึ่งเป็นเครือข่ายเดียวกับหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายสัปดาห์ และนิตยสารลลนา

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้แก่ ไทยนิวส์รายวัน ระมิงค์รายวัน ประชากรรายวัน ดินไทยรายวัน บันเทิงธุรกิจรายปักษ์ ธุรกิจเหนือราย 10 วัน และธุรกิจภาคเหนือ (ข้อมูลกาวคลาคจังหวัดเชียงใหม่ : 2525)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ การศึกษา อาชีพ การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับปัจจัยการสื่อสาร คือ การเปิดรับวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ รวมถึงการสื่อสารระหว่างบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอกของสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการสื่อสาร กับค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่ของสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

4. เพื่อทราบถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อค่านิยม และทัศนคติสมัยใหม่ของสตรี
ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่